

Jeg kunde ikke tyde dette Brev anderledes, end at det var ANDERSEN's Mening at gaa ud af Tilværelsen, og jeg vilde dengang have skrevet en Nekrolog over ham, hvad H. WINGE stærkt satte sig imod, idet han hævdede, at man dog ikke vidste, om ANDERSEN var død. Der er nu gaaet 24 Aar siden dengang, og der er vel ingen Tvivl om, at han ikke længere hører til de Levendes Tal. En Del af hans Samlinger er kommet til Zoologisk Museum, medens hans ret store Bogsamling efter Sigende blev solgt i London.

ANDERSEN var utvivlsomt en ualmindelig Begavelse og en sjælden Arbejdskraft, men der var i hans Karakter noget, der hindrede ham i at komme frem, bl. a. en vis Mangel paa Evne til at træffe en Beslutning og en stærk Følsomhed overfor de Stød, som Tilværelsen uvægerligt giver; dertil kom, at han var overordentlig kritisk over for de fleste Mennesker, han traf paa. Man kan kun beklage, at Forholdene medførte, at han ikke kom i en Stilling, hvor hans Evner og Arbejde i højere Grad havde kunnet komme hans Fædreland til Gode; under gunstigere Forhold vilde han sikkert have kunnet udrette meget herhjemme.

ANMELDELSER

KAJ WESTERSKOV: Urfuglen (Gyldendal 1943; 173 Sider; Pris 8,75 Kr. heftet). — Den unge Forstmand og Ornitholog KAJ WESTERSKOV har villet skrive Urfuglens Saga i Danmark, og det er blevet til en smuk og afrundet Monografi. Sammenlignet med Nutidens mange Fuglebøger, der i Reglen kun danner Tekst til en Række Fotografier, er WESTERSKOV's Bog en virkelig Indsats af Format. Hvor velgørende at læse en Forfatter, der virkelig kender sit Emne til Bunds.

Urfuglen findes hos os kun i Jyllands Hede- og Klitegne og er efterhaanden taget betydeligt af i Tal. Som Aarsag til Tilbagegangen angiver WESTERSKOV Opdyrkning af Hederne, Hedebrande, hensynsløs Jagt, Fangst paa Skogrepladserne i Snarer og Fangst af rugende Høner. WESTERSKOV udtaler en manende og indtrængende Opfordring til ikke at lade denne skønne og særprægede Fugl forsvinde i vort Land og foreslaar som det vigtigste Middel til at bevare den Sikring af store Hedearealer, der ikke maa opdyrkes. Det er dog tvivlsomt, om der for Tiden er Stemning for noget saadant; WESTERSKOV burde snarere — hvis han ikke var saa udpræget Jæger — have foreslaaet Totalfredning af Urfuglen nogle Aar, som det tidligere med godt Resultat er gennemført herhjemme.

Bogen indledes med en Beskrivelse af Urfuglens Dragtudvikling og dens Varieteter, et Omraade, der tydeligvis staar Forfatteren fjernere og som ogsaa rummer enkelte Misforstaaelser. Saaledes er Hønen's Sommerdragt fejlagtig beskrevet; man fristes til at tro, at Forfatteren har haft en Fugl i slidt Yngledragt for sig, da han beskrev Sommerdragten. Hvor-

for er forøvrigt Yngledragten kaldt for „Aarsdragten“, et Navn, der altfor let kan forveksles med det tyske „Jahreskleid“, der betyder noget helt andet. WESTERSKOV har bestrebt sig for at medtage de vigtigste Forhold vedrørende Fældning og Dragtskifte. Det er glædeligt at se den vigtige, men indviklede Haandsvingtjærfældning skildret i en populær Bog, men desværre er Skildringen af 1.—3. Svingtjærs Fældning paa S. 27 ikke helt korrekt. Mærkeligt nok har Forfatteren ikke omtalt Armsvingtjærens Fældning, der ogsaa frembyder en Del af Interesse. Det er en slem „blunder“, naar WESTERSKOV lader de sterile Haner antage Hønenes Dragt. Har Forfatteren aldrig set en Kapun? De omtalte Hermafroditer er gamle, sterile Høner, hos hvem Testisvæv kommer til Udvikling; ægte Hermafroditer kendes kun hos ganske enkelte Fugle. Ogsaa den geografiske Variation skildres, og der diskuteres med megen Bredde den danske Bestands Raceforhold. Diskussionen vilde dog have været mere frugtbringende, hvis Forfatteren havde kendt LÖNNBERGS vigtige Undersøgelser over dette Emne, i hvilke den mellemeuropæiske Bestand afsondres som *Lyrurus tetricæ juniperorum* (Br.). Kan der altsaa rettes visse, mindre Anker mod disse Kapitler af Bogen, saa viser de til Gengæld den Grundighed og Alsidighed, hvormed Forfatteren er gaaet til Værks, den Alvor og Dybde, hvormed han har anlagt sin Bog.

Det positive i Bogen er de biologiske Afsnit og den nøjagtige Undersøgelse af Urfuglens Udbredelse i Danmark, hvorfra det fremgaar, at den er almindeligere end antaget. Det fremgaar af WESTERSKOVs Optællinger (omkring 1942), at der i Vendsyssel og Himmerland frembringes 50—70 Kuld aarligt, i Midt- og Vestjylland 601—770 Kuld og i Sønderjylland 27—36 Kuld, ialt saaledes 678—876 Kuld. Dette giver ifølge WESTERSKOVs Statistik en samlet Efteraarsbestand paa 5000 Stk., af hvilke Halvdelen skydes gennem Jagtsæsonen. Denne store Beskydning skulde efter Forfatterens Mening ingen Rolle spille, idet Bestanden — i hans Tabeller — smukt bevarer status quo. Der kan dog næppe være Tvivl om, at en saadan Beskydning er for haard; i vore Nabolande regnes med langt lavere Skydeprocenter.

Urfuglens Forplantning er paa mange Maader interessant, særlig fængslende er Hanernes Spil, som WESTERSKOV beskriver indgaaende og instruktivt. Spillet begynder i Danmark allerede i Marts og vedvarer til omkring 1. Juni. Fyldige Afsnit findes ogsaa om Æglægning og Ungernes Opvækst. Vejrliget i Juni Maaned er af største Betydning for den kommende Bestand, idet koldt og regnfuldt Vejr giver stor Kyllingedødelighed, noget der forøvrigt ogsaa gælder Fasanen og Agerhønen. Efter Afsnittet om Forplantningsbiologien følger et godt disponeret Kapitel om den almene Biologi, hvori der gives en Fylde af Oplysninger om Urfuglens Levevis, Flugt, Fjender, Sygdomme, Ernæring, og meget andet. Forfatteren behersker sit Emne suverænt og har faaet alt med af Vigtighed.

Desværre skæmmes WESTERSKOVs Bog af en overflødig Bredde, en Mængde Gentagelser og Selvfølgeligheder, endeløse Citater og ret ligegyldig Fyldekalk. Og hvorfor er Billederne af de udstoppede Fugle saa poesiforladte, fotograferede op mod en Mur? Disse Indvendinger forringer dog ikke det gode Indtryk, man faar af Bogen. Trods Bredden er den velskreven og underholdende; en enkelt Dyrearts Livsforhold er her belyst mere indgaaende end i noget andet dansk Værk.

Jagtforlaget har bidraget til Udgivelsen, og med god Grund, for Bogen henvender sig til alle Naturvenner og Jægere og bringer Bud om en rigtig vild Fugl, i Modsætning til Jægerens foretrukne, halvtamme Fasan, Surrogatfuglen, som WESTERSKOV meget træffende kalder den. Desværre skuffes man ved, at WESTERSKOV i Bogens Slutning foreslaar Vildtpleje og Udsætning af Urfuglen; saa bliver jo ogsaa denne Art en Surrogatfugl!

FINN SALOMONSEN.